

วิจัยในชั้นเรียน

เรื่อง การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ
โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self Learning) ในรายวิชา โครงการ
ของนักศึกษาระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3
วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณีวิทยัพณิชการ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทางการศึกษา
วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณีวิทยัพณิชการ กรุงเทพมหานคร
ปีการศึกษา 2564

ชื่องานวิจัย การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self Learning) ในรายวิชา โครงการ ของ นักศึกษาระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนชยการ

ชื่อผู้วิจัย นายกันตชาติ เมธาโชติมณีกุล

สาขาวิชา สาขาวิชาการตลาด

ชื่อสถาบัน วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนชยการ

ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self Learning) ในรายวิชา โครงการ ของนักศึกษาระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนชยการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self -Learning) ในรายวิชา โครงการ ของนักศึกษาระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยี อรรถวิทย์พัฒนชยการ ตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ห้อง 2 ห้อง 3 สาขาวิชาการตลาด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนชยการ จำนวน 80 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง รวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45, SD = 0.11$) ด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านที่ 1 ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57, SD = 0.24$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ด้านที่ 3 ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้าม วัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54, SD = 0.31$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านที่ 2 ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15, SD = 0.23$)

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณวิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนศึกษา ในการทำวิจัยนี้ขอขอบพระคุณ
อาจารย์ศิริ ชำมาชา ที่คอยให้คำปรึกษาและกรุณาเวลาให้คำแนะนำตลอดการทำวิจัยนี้

ขอขอบคุณท่านเจ้าของเอกสารอ้างอิงบทความ ทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ การจัดทำวิจัยฉบับนี้
และได้รับการช่วยเหลือเป็นอย่างดีนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 3 ที่ให้ความร่วมมือใน
การทำกิจกรรมการเรียนการสอนการเรียนรู้อันรู้แบบสถานการณ์จำลอง ในรายวิชาโครงการ

นายกันตชาติ เมธาโชติมณีกุล

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(2)
สารบัญตาราง	(3)
บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
สมมติฐานการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง	13
คำอธิบายรายวิชา โครงการ	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการ.....	23
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	25
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	28
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	35
สรุปผล.....	35
อภิปรายผล.....	36
ข้อเสนอแนะ	37

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดศึกษาและการเรียนรู้ควรมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคนในฐานะพลเมืองให้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตอย่างสมดุล มีทักษะจำเป็นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมแรง บันดาลใจให้มีชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย การเรียนรู้เพื่อปมเพาะความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถ ในการรังสรรค์สิ่งใหม่ๆ การเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะ ยึดประโยชน์ส่วนรวม และการเรียนรู้ เพื่อการนำไปปฏิบัติ มุ่งสร้างการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ พึ่งพาตนเองได้ และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ทั้งนี้ หลักสูตรและวิธีการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรจัดให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มิใช่การจดจำเนื้อหาวิชา เน้นการ เรียนรู้ที่เกิดจากความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริงและลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง และต่อยอดความรู้ที่ได้ด้วยตนเอง ผู้สอนต้องสามารถสร้างและออกแบบสภาพแวดล้อมในการ เรียนรู้ที่มีบรรยากาศเกื้อหนุนและเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย การเชื่อมโยงความรู้หรือ แลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชนและสังคมโดยรวม จัดการเรียนรู้ผ่านบริบทความเป็นจริง และการ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าถึงสื่อเทคโนโลยี เครื่องมือ และแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

การเรียนการสอนทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการ จัดการเรียนรู้ตามทักษะที่ระบุข้างต้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ความรู้และทักษะในรายวิชา ต่างๆที่หลากหลาย โดยควรเน้นที่การจัดการเรียนการสอนตามทักษะ/สมรรถนะ นำวิธีการและ นวัตกรรมการเรียนรู้โดยการบูรณาการเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการคิด วิเคราะห์และทักษะการคิดขั้นสูง และการใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ที่สำคัญ กระตุ้นและสร้าง การมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรการเรียนรู้ในชุมชนมาสนับสนุน การเรียนการสอน บรรยากาศการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนต้องสร้างการ เรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริงให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม อาทิ การ เรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นฐาน หรือการประยุกต์ใช้ในการทำงาน เป็นต้น และการสร้างชุมชนการ เรียนรู้ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเพื่อนครูเพื่อบูรณาการทักษะการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 ในบริบทห้องเรียน นำเทคโนโลยีหรืออุปกรณ์การเรียนรู้เข้ามาช่วยในการเรียนรู้ของ

ผู้เรียน การออกแบบการจัดเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย อาทิ การเรียนรู้แบบรายบุคคล แบบกลุ่มและแบบทีม สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านทรัพยากรและช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในห้องเรียนและการเรียนรู้แบบออนไลน์ และจัดให้มีการเชื่อมต่อการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนรู้

เห็นได้ว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้น วิจารณ์ พานิช (2555: 16-21) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สาระวิชาที่มีความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของศิษย์ โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ การเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นแนวคิดหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีทักษะในการคิด วิเคราะห์ และรู้จักการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยตนเอง ตลอดจนการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยจึงสนใจในนำวิธีการ การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self Learning) เพื่อพัฒนาทักษะด้านชีวิตและอาชีพในรายวิชาโครงการ ของนักศึกษาระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ให้มีทักษะด้านชีวิตและอาชีพประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตมีการปรับตัว มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีภาวะผู้นำและมีความรับผิดชอบ และการทำงานให้ประสบความสำเร็จ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self Learning) ในรายวิชา โครงการ ของนักศึกษาระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณพวิทยัพณิชยการ

สมมติฐานการวิจัย

หลังเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self Learning) ในรายวิชา โครงการ เพื่อพัฒนา นักศึกษาระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณพวิทยัพณิชยการ มีทักษะด้านชีวิตและอาชีพ สูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณพวิทยัพณิชยการ จำนวน 82 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ห้อง 2 ห้อง 3 สาขาวิชาการตลาด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณพวิทยัพณิชยการ จำนวน 80 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดย การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self-Study Method)

ตัวแปรตาม คือ ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ด้านที่ 1.ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ด้านที่ 2 ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง ด้านที่ 3 ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ด้านที่ 4 การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ ด้านที่ 5 ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2564 จนถึงเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2564 รวมเป็นระยะเวลา 5 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ความต้องการ และความถนัดมีเป้าหมาย รู้จักแสวงหาแหล่งทรัพยากรของการเรียนรู้ เลือกรูปแบบการเรียนรู้ จนถึงการประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเอง โดยจะดำเนินการด้วยตนเองหรือร่วมมือช่วยเหลือกับผู้อื่นหรือไม่ก็ได้

2. ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 : LIFE AND CAREER SKILLS

2.1 ความยืดหยุ่น และการปรับตัว (Flexibility and Adaptability)

- การปรับตัว (Adapt to Change) ปรับไปตามบทบาท งาน ความรับผิดชอบ ตาราง และ สภาพแวดล้อม ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในสภาพที่คลุมเครือ ลำดับความสำคัญเกิดการเปลี่ยนแปลง
- ความยืดหยุ่น (Flexible) ให้ข้อเสนอแนะอย่างมีประสิทธิภาพ ดูแลด้วย ทัศนคติเชิงบวกต่อคำยกย่อง ความล้มเหลว และ คำวิจารณ์

2.2 การริเริ่ม และ นำพาตนเอง (Initiative and Self-direction)

- บริหารจัดการเป้าหมาย และ เวลา (Manage Goals and Time) ตั้งเป้าหมายความสำเร็จทั้งที่จับต้องได้ และ จับต้องไม่ได้ จัดสมดุลทั้งเป้าหมายระยะสั้น (Tactical) และ ระยะยาว (Strategic) จัดสรรเวลาและจัดการปริมาณงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- ทำงานได้อย่างอิสระ (Work Independently) ตรวจสอบ กำหนด จัดความสำคัญ และ ความสมบูรณ์ในงาน โดยปราศจากการควบคุมดูแลโดยตรง
- เป็นผู้เรียนที่นำพาตนเอง (Be Self-directed Learners) ข้ามพ้นการเรียนรู้แบบพื้นฐานของทักษะหรือหลักสูตร เพื่อที่จะสำรวจและขยายการเรียนรู้ของตนเอง และ สร้างโอกาสสู่การเป็นผู้เชี่ยวชาญ ริเริ่มระดับทักษะขั้นสูงเพื่อไปสู่ระดับมืออาชีพ มีพันธสัญญาในการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong) สะท้อนเชิงวิพากษ์ต่อประสบการณ์ในอดีตเพื่อเป็นข้อมูลให้กับพัฒนาการในอนาคต

2.3 ทักษะทางสังคมและความต่างในวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills)

- ปฏิสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพกับผู้อื่น (Interact Effectively with Others) รู้ว่าเมื่อไหร่ควรฟัง เมื่อไหร่ควรพูด ให้ความเคารพ เป็นมืออาชีพ
- ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในทีมที่มีความหลากหลาย (Work Effectively in Diverse Teams) เคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม และ ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม ตอบสนองอย่างเปิดใจในความแตกต่างของแนวคิดและคุณค่า ผลักดันความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมให้เกิดแนวคิดใหม่ และเพิ่มทั้งนวัตกรรมและคุณภาพในงาน

2.4 ผลผลิตและความสำนึกรับผิดชอบ (Productivity and Accountability)

- บริหารจัดการโครงการ (Manage Projects) ตั้งเป้า ถึงแม้จะเผชิญกับอุปสรรค และ แรงกดดันทางการแข่งขัน จัดลำดับความสำคัญ วางแผน บริหารจัดการงานให้สำเร็จดังเป้าที่ตั้งใจ

- ผลการผลิต (Produce Results) แสดงให้เห็นลักษณะเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าคุณภาพสูงรวมถึงความสามารถที่จะทำงานเชิงบวก และมีจริยธรรม บริหารจัดการเวลาและโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานได้หลายอย่าง มีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน น่าเชื่อถือ ตรงต่อเวลา นำเสนอตัวเองอย่างมืออาชีพ และ ด้วยมารยาทที่เหมาะสม ประสาน และ ร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพกับทีม เคารพและชื่นชมความหลากหลายของ ทีม รับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น

2.5 ภาวะผู้นำ และ ความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility)

- ให้แนวทางและนำผู้อื่น (Guide and Lead Others) ใช้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ ทักษะการแก้ปัญหา ที่จะเป็นอิทธิพลและแนวทางให้ผู้อื่นบรรลุเป้าหมาย ผลักดันจุดแข็งของผู้อื่นให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายร่วม สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นได้ใช้ศักยภาพสูงสุดผ่านตัวอย่าง และ การเสียสละ แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ซื่อตรง มีจริยธรรม

- รับผิดชอบต่อผู้อื่น (Be Responsible to Others) กระทำอย่างรับผิดชอบต่อความสนใจในชุมชนที่ใหญ่กว่าในความคิดจิตใจ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ครูผู้สอนมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21
2. นักศึกษาทักษะชีวิตและอาชีพด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

จัดกิจกรรมการเรียน การสอนโดย
การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง
(Self-learning)

ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ

- ด้านที่ 1. ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว
- ด้านที่ 2 ความคิดริเริ่มและการขึ้นนำตนเอง
- ด้านที่ 3 ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม
- ด้านที่ 4 การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ
- ด้านที่ 5 ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self Learning) ในรายวิชา โครงการ ของนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนชกการผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัย ดังนี้

- 1.แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21
  - 2.2.1 ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว
  - 2.2.2 ความคิดริเริ่มและการขึ้น ตนเอง
  - 2.2.3 ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม
  - 2.2.4 การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ
  - 2.2.5 ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง
4. คำอธิบายรายวิชา โครงการ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้นต้องอาศัย ครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดีมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะใน ยุคศตวรรษที่ 21 มีนักวิชาการศึกษาได้ให้ความหมาย ดังนี้

วิจารณ์ พานิช (2555, น.11) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา 3 ยุค คือ ยุคเกษตรกรรม ยุคอุตสาหกรรม และยุคความรู้ มีความแตกต่างกันมาก การศึกษาไทยต้องก้าวไปสู่เป้าหมายสู่ ยุคความรู้ การจัดการศึกษาควรไปในทิศทางของความสุข การทำงานอย่างมีเป้าหมายเพื่อ ชีวิตที่ดีถูกศิษย์ในยุคความรู้ กระตุ้นให้ศิษย์เรียนรู้ตลอดชีวิต ครูต้องยึดหลัก สอนน้อย เรียนมาก ด้วย จัดกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้เรียน ครูต้องตอบได้ว่า ศิษย์ได้เรียนอะไร และเพื่อให้ศิษย์ได้อะไร การประสบความสำเร็จได้ครูต้องทำอะไร ไม่ทำอะไร การทำหน้าที่ครูจึงไม่ผิดทาง คือ ทำให้ศิษย์เรียนไม่สนุก หรือ เรียนแบบขาดทักษะสำคัญ ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) จะเกิดขึ้น ได้จาก ครูต้องไม่สอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก

สะดวกในการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้เรียนรู้ จากการเรียนแบบลงมือทำสาระวิชาที่ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของศิษย์โดยครูช่วยแนะนำ

สุปรียา ศิริพัฒนกุลขจร (2012, น.12) ได้ให้ความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงวิธีคิด ให้สอดคล้องและสมดุลกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่นับวันจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงมากขึ้น แต่การเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงวิธีคิดครั้งนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่จะต้อง อยู่คู่กันต้องเกื้อกูลกันจะแยกออกจากกันไม่ได้ เมื่อมีการเรียนรู้ในศตวรรษใหม่ มีค่าที่สำคัญที่น่าสนใจ คือ คำว่า Teach Less และ Learn More โดยความหมายแล้วหมายความว่า การเปลี่ยนวิธีการศึกษา ด้วยการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายจาก ความรู้ (knowledge) ไปสู่ ทักษะ (skill or practices) คำว่า Teacher ที่แปลว่า ครู นั้น ถือว่าเป็นคำเก่าไปแล้วนั้น จะถูกให้ความหมายหรือคำจำกัดความเสียใหม่ ด้วยการเปลี่ยนมาเป็นเพียง Facilitator โดยระบุหน้าที่หรือคำจำกัดความว่าเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Coach) หรือ ผู้ชี้แนะ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงจากการศึกษาหรือการเรียนรู้ที่มีครู เป็นหลัก ไปเป็น นักเรียน เป็นหลัก ดังนั้น การเรียนรู้จึงจะต้องเรียนให้เลยจากเนื้อหา หลายส่วนก็ไม่จำเป็นต้องสอน ผู้เรียน

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยต้องการการปรับปรุงกระบวนการ วิธีการการศึกษาในทุกๆ ด้าน ครูก็ต้องไม่สอน แต่ต้องเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ ส่วนผู้เรียนมีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจะเรียนแบบท่องจำไม่ได้ เรียนเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ช่วยเหลือตนเอง และสังคม ต้องมีทักษะชีวิต ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

ชนิดดา เทียนฤกษ์ (2557, น.5) ทักษะชีวิตและอาชีพ หมายถึง ความสามารถที่บุคคลใช้ความรู้ความคิดเพื่อแก้ปัญหา สามารถอยู่ร่วมในสังคมที่มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรมที่แตกต่าง เพื่อดำรงชีวิตและเตรียมวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพในอนาคต สำหรับยุคที่มีการแข่งขันด้านข้อมูล ข่าวสารและเทคโนโลยี

IM2 (2017) ทักษะชีวิต คือ ความสามารถขั้นพื้นฐานของบุคคลในการปรับตัว สามารถเลือก ทางเดินชีวิตที่เหมาะสม กล้าเผชิญกับปัญหารอบตัว มีการเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตอย่างมี ประสิทธิภาพ มีการถ่ายทอดประสบการณ์โดยการฝึกฝน

Partnership for 21st Century Skills (2009) ความสามารถเพื่อนำทางชีวิตที่ซับซ้อนและสภาพแวดล้อมการทำงานในยุคข้อมูลข่าวสารการแข่งขันระดับโลก และผู้เรียนต้องสนใจและฝึกฝน ทักษะชีวิตและอาชีพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น คือ ทักษะชีวิตและอาชีพ ความสามารถของบุคคลคนที่มีความรู้ความสามารถในการคิดแล้วต้องการผู้ที่ทำในรูปแบบที่ซับซ้อนกล้าเผชิญพร้อมรับมือกับปัญหา ต้องรู้จักวางแผนและอยู่ร่วมในสังคมที่หลากหลาย มีความคิดสร้างสรรค์ซึ่งทักษะที่สำคัญในการใช้

ชีวิต และการทำงาน ซึ่งทักษะชีวิตและอาชีพมี 5 ด้าน คือ 1. ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว 2. ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง 3. ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม 4. การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ 5. ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ (Framework for 21st Century Learning, 2009) ดังนี้

ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว

วิจารณ์ พานิช (2555, น.50-51) ความยืดหยุ่นและปรับตัวเพื่อบรรลุเป้าหมาย ไม่ใช่ ยืดหยุ่นและปรับตัวแบบไร้หลักการและเลื่อนลอย ดังนี้ 1. การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง คือ 1.1 ปรับตัวเข้ากับบทบาทที่แตกต่างงาน กำหนด และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปได้ 1.2 ทำงานได้ผลในสภาพที่มีความไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน และในสภาพลำดับความสำคัญของงานเปลี่ยนไป 2. ความยืดหยุ่น 2.1 นำผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมาใช้ประโยชน์อย่างได้ผล 2.2 จัดการเชิงบวกต่อคำชมคำตำหนิและความผิดพลาด 2.3 สามารถนำความเห็นและความเชื่อที่แตกต่างหลากหลายของทีมที่มีความหลากหลายวัฒนธรรมมาทำความเข้าใจ ต่อรองสร้างดุลยภาพ ทำให้งานสำเร็จลุล่วง

อนุชา โสmanoบุตร (2013) คือ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility and Adapt ability) ได้แก่ 1. การปรับตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลง (Adapt to change) 1.1 ปรับตัวตามบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบตามบริบท (1.2) ปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงในการท งานขององค์กร 2. ความยืดหยุ่นในการท งาน (Be Flexible) 2.1 การหลอมรวมผลสะท้อนในการท งานมีประสิทธิภาพ 2.2 ความเป็นผู้นำที่สร้างสรรค์คิดบวก 2.3 มีความยุติธรรม ความเสมอภาคเพื่อการเปลี่ยนแปลงเชิง สร้างสรรค์ของการท งาน

รัน ธีรบุญญ์ (2015, น.21) ความยืดหยุ่น และการปรับตัว (Flexibility and Adap ability) 1. การปรับตัว (Adapt to Change) ปรับไปตามหน้าที่ ความรับผิดชอบ งานตาราง และสภาพแวดล้อมท งานในสภาพที่คลุมเครือ ล ดับความสำคัญ เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ 2.ความยืดหยุ่น (Flexible) ให้ข้อเสนอแนะอย่างมีประสิทธิภาพ ดูแลด้วยทัศนคติเชิงบวกต่อคำยกย่อง ความล้มเหลว และ คำวิจารณ์

กล่าวคือ ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว คือ การมีทักษะด้านการ ปรับตัวในบริบทต่างๆ ที่แตกต่างกันไป สามารถทำงานในสถานการณ์ที่ความไม่แน่นอน รู้จักความ ยืดหยุ่นในการทำงาน มีแนวคิดเชิงบวกทั้งการติชม และยกย่อง มีความยุติธรรม เสมอภาค เพื่อการเปลี่ยนแปลงให้งานสำเร็จลุล่วงอย่างสร้างสรรค์

ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง

วิจารณ์พานิช (2555, น.52-53) การพัฒนาทักษะ ดังต่อไปนี้ 1. จัดการเป้าหมายและ เวลา
 1.1 กำหนดเป้าหมายโดยมีเกณฑ์ความสำเร็จที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้ 1.2 มีความสมดุล
 ระหว่างเป้าหมายเชิงยุทธวิธี (tactical) ซึ่งเป็นเป้าหมายระยะสั้นกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์
 (strategic) ซึ่งเป็นเป้าหมายระยะยาว 1.3 ใช้เวลา และจัดการภาระงานอย่างมีประสิทธิภาพ 2.
 ทำงานได้ด้วยตนเอง 2.1 ทำงานสำเร็จได้ด้วยตนเอง คือกำหนดตัวงาน ติดตามผลงาน และลำดับ
 ความสำคัญของงานเอง 3. เป็นผู้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (self-directed learner) 3.1 นอกจากเรียนรู้
 ทักษะในงานของตนแล้วสามารถมองเห็นโอกาสเรียนรู้ใหม่ๆ เพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญ 3.2. ริเริ่ม
 การพัฒนาทักษะไปสู่ระดับมืออาชีพ 3.3 มีความเอาใจจริงเอาใจต่อการเรียน และรู้ว่าเป็น
 กระบวนการที่ต้องทำตลอดชีวิต 3.4 สามารถทบทวน จากประสบการณ์ในอดีต เพื่อใช้คิดหาทาง
 พัฒนาในอนาคต

อนุชา โสมาบุตร (2013) ให้ความหมายความเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำ (Initiative
 and Self-Direction) คือ 1. การจัดการเป้าหมายและเวลา (Manage Goals and Time) 1.1 มีเป้าหมาย
 ที่ชัดเจนบนฐานความสำเร็จตามเกณฑ์ที่กำหนด 1.2 สร้างความสมดุลในเป้าหมาย ทั้งระยะสั้นและ
 ระยะยาว 1.3 ใช้เวลาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน 2. สร้างงานอิสระ (Work
 Independently) กำกับติดตาม จำแนกวิเคราะห์ ลำดับความสำคัญและ กำหนดภารกิจงาน อย่างมี
 ประสิทธิภาพ 3. ผู้นำที่มีประสิทธิภาพในตนเอง (Be Self-Directed Learners) 3.1 พัฒนาตน สู่
 ความเชี่ยวชาญ ด้านทักษะ ความรู้ และสู่ความเป็นเลิศ 3.2 เป็นผู้นำเชิงทักษะขั้นสูง สู่ความเป็นมือ
 อาชีพ 3.3 เป็นผู้นำในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) 3.4 สามารถสะท้อนผล และ
 ประสบการณ์จากอดีตสู่ความก้าวหน้าในอนาคต

รัน ชีร์ณูญ์ (2015, P21) การริเริ่ม และ น าพาตนเอง (Initiative and Self-direction) คือ 1.
 บริหารจัดการเป้าหมายและเวลา (Manage Goals and Time) ตั้งเป้าความสำเร็จที่จับต้องได้ และ
 จับต้องไม่ได้ จัดสมดุลทั้งเป้าหมายระยะสั้น (Tactical) และ ระยะยาว (Strategic) จัดสรร
 เวลา จัดการปริมาณงานอย่างมีประสิทธิภาพ 2. ทำงานได้อย่างอิสระ (Work Independently) ก
 หนดจัด ความสำคัญ ตรวจสอบ และ ความสมบูรณ์ของงาน ปราศจากการควบคุมดูแลโดยตรง 3.
 เป็นผู้เรียนที่ นำพาตนเอง (Be Self-directed Learners) สำรวจและขยายการเรียนรู้ของตนเอง ข้าม
 พื้นการเรียนรู้ แบบ พื้นฐานด้านทักษะหรือหลักสูตร เพื่อที่จะสร้างโอกาสสู่การเป็นผู้เชี่ยวชาญ
 ริเริ่มทักษะขั้นสูงเพื่อ ไปสู่่มืออาชีพ และเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong) สะท้อนเชิงวิพากษ์ต่อ
 ประสบการณ์ในอดีตเพื่อเป็นข้อมูลให้กับพัฒนาการในอนาคต

สรุปได้ว่า ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง เป็นการพัฒนาผู้เรียนรู้จักการจัดการ
 เป้าหมายและเวลา เพื่อลำดับภารกิจในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อเป็นการใช้เวลาให้เกิด

ประสิทธิภาพ มากที่สุดในการทำงาน รู้จักการจัดลำดับความสำคัญ ความถูกต้อง กับติดตามงานมีการพัฒนาตนเองด้านทักษะ ด้านความรู้ เพื่อเพิ่มความชำนาญพัฒนาไปสู่ความเชี่ยวชาญ แบ่งประสบการณ์ที่มีเพื่อการเกิดแนวคิดใหม่พัฒนางานให้เกิดความก้าวหน้าไปสู่อนาคต

ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม

วิจารณ์ พานิช (2555, น.53-54) ทักษะนี้คือ สามารถท างานและด ารงชีวิตอยู่กับสภาพแวดล้อมและผู้คนที่มีความแตกต่างหลากหลายได้อย่างไม่รู้สึกรีดหรือแปลกแยก และยกระดับ ความฉลาดด้านสังคม (social intelligence) และความฉลาดด้านอารมณ์ (emotional intelligence) 1. มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ผลดี 1.1 รู้ว่าเมื่อไรควรฟัง เมื่อไรควรพูด 1.2 แสดงพฤติกรรมอย่างมีอาชีพ และอย่างน่านับถือ 2. ทำงานในทีมที่แตกต่างหลากหลายอย่างได้ผลดี 2.1 เคารพความ แตกต่างทางวัฒนธรรม และท างานร่วมกับคนที่มีความแตกต่างกันทางสังคมและวัฒนธรรมได้ดี 2.2 ตอบสนองความเห็นและคุณค่าที่แตกต่างอย่างไม่มีข้อแม้ 2.3 ยกระดับความแตกต่างทางสังคมและ วัฒนธรรมไปสู่การสร้างแนวความคิดใหม่ วิธีทำงานแบบใหม่

อนุชา โสมาบุตร (2013) ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) ดังนี้ 1. ประสิทธิภาพเชิงปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น (Interact Effectively with Others) 1.1 รู้จักสร้างประสิทธิภาพ จังหวะ เวลาที่เหมาะสม ในการฟัง-พูดในโอกาสต่างๆ 1.2 สร้าง ศักยภาพให้การยอมรับในความเป็นผู้นำ ทางวิชาชีพ 2. สร้างทีมงานที่มีคุณภาพ (Work Effectively in Diverse Teams) 2.1 ยอมรับในข้อแตกต่างทางวัฒนธรรมและภารกิจงานของทีมงานที่มีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายลักษณะ 2.2 เปิดโลกทัศน์ ปลูกจิตสำนึก มองเห็นยอมรับข้อแตกต่าง และมองเห็นคุณค่าในความแตกต่างเหล่านั้น 2.3 ระลึกเสมอถึงข้อแตกต่างเชิงสังคมวัฒนธรรมสามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นแนวคิดใหม่ โดยมีการคิดค้นนวัตกรรม

รัน ธีรบุญ (2015, p.21) ทักษะทางสังคมและความต่างในวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) 1. ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ (Interact Effectively with Others) รู้ว่าเมื่อไรควรฟัง ควรพูด ให้ความเคารพ แบบมีอาชีพ 2. การทำงานในทีมที่มีความ หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ (Work Effectively in Diverse Teams) เคารพความแตกต่างทาง วัฒนธรรม และท างานอย่างมีประสิทธิภาพกับผู้คนที่มีความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม ตอบสนองในความแตกต่างของแนวคิดและคุณค่าอย่างจริงใจ ผลักดันความแตกต่างทางสังคมและ วัฒนธรรม ให้เกิดแนวคิดใหม่เพื่อเพิ่มนวัตกรรมและคุณภาพของงาน

สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม คือ การปฏิสัมพันธ์อยู่ร่วมกัน การเรียนรู้การทำงานในสภาพที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จังหวะ เวลาการพูด การฟังในโอกาสต่างๆ ยอมรับและเคารพในความแตกต่างของวัฒนธรรม เห็น

คุณค่าในความแตกต่างนั้น และสามารถผลักดันส่งเสริมความแตกต่างให้เกิดเป็นวัฒนธรรม แนวคิด หรือนวัตกรรมใหม่อย่างเกิดประโยชน์มีคุณค่า

การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ

วิจารณ์ พานิช (2555, น.55-56) การมีผลงานและความรับผิดชอบตรวจสอบได้ 1. การจัดการโครงการ 1.1 กำหนดเป้าหมายและทำให้บรรลุเป้าหมาย แม้จะมีอุปสรรคและมีแรงบีบ 1.2 กำหนดลำดับความสำคัญ วางแผน และจัดการงาน 2. การผลิตงาน 2.1 แสดงความสามารถพิเศษ ในการทำให้ได้ผลงานที่คุณภาพดี เน้นความสามารถ 2.2 การทำงานอย่างมีจริยธรรม ทำที่แบบเชิงบวก 2.3 จัดการเวลาและโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ 2.4 สามารถทำงานหลายอย่างได้ในเวลาเดียวกัน 2.5 ร่วมงานอย่างเอาใจจริงเอาใจ เชื้อถือได้ และตรงต่อเวลา 2.6 นำเสนอตนเองอย่างมีอาชีพและมีมารยาท 2.7 ทำงานร่วม และร่วมมือเป็นทีมได้อย่างดี 2.8 เคารพและเห็นคุณค่าของความแตกต่าง หลากหลายในทีมงาน 2.9 รับผิดชอบต่อผลงานที่เกิดขึ้น

อนุชา โสมาบุตร (2013) ให้ความหมายการเพิ่มผลผลิตและการรู้รับผิดชอบ (Productivity and Accountability) คือ 1. การจัดการ โครงการ (Manage Projects) 1.1 กำหนดเป้าหมายให้ ชัดเจนเพื่อสู่ความสำเร็จของงาน 1.2 วางแผนเรียงลำดับความสำคัญของงาน บริหารจัดการเพื่อให้เกิดผลที่มุ่งหวัง 2. ผลผลิตที่เกิดขึ้น (Produce Results) สร้างผลผลิตที่มีคุณภาพสูงสุด ได้แก่ 2.1 การ ทำงานที่สุจริต 2.2 บริหารเวลาและโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2.3 เน้นภารกิจงานในเชิงที่ หลากหลายงาน (Multi-tasks) 2.4 การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน 2.5 นำเสนอผลงานอย่างมีอาชีพ 2.6 ยอมรับผลผลิตที่เกิดขึ้นด้วยความชื่นชม

รัน ธีรบุญ (2015, P21) ผลผลิตและความส านักรับผิดชอบ (Productivity and Accountability) คือ 1. บริหารจัดการ โครงการ (Manage Projects) ตั้งเป้าถึงจะเจอกับอุปสรรค และ แรงกดดันทางการแข่งขัน จัดล าดับความสำคัญ วางแผน บริหารจัดการงานตามเป้าหมายที่วางไว้ 2. ผลการผลิต (Produce Results) แสดงให้เห็นลักษณะเกี่ยวกับการผลิตสินค้าคุณภาพสูง และความสามารถ ที่จะทำงานเชิงบวก มีจริยธรรม บริหารจัดการเวลาและโครงการอย่างมี ประสิทธิภาพ ท างานหลายอย่าง มีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง นำเชื้อถือ ตรงต่อเวลา นำเสนออย่างมีอาชีพ มีมารยาทที่เหมาะสม ประสานร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพกับทีม เคารพและชื่นชมความ หลากหลายของทีม รับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น

สรุปคือ การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ คือการจัดการบริหารงานในความรับผิดชอบ ให้ ไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จ แม้จะมีอุปสรรคหรือแรงกดดัน มีการวางแผนงาน กำหนดเป้าหมาย การ สร้าง ผลงานที่ได้คุณภาพ ทำงานเป็นทีมหรือทำงานที่หลากหลายได้ในเวลาเดียวกัน มีมารยาท ขยันขันแข็งการติดต่อประสานงานที่มีประสิทธิภาพ ชื่นชมต่อผลงานที่เกิดขึ้น

ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ

วิจารณ์ พานิช การเรียนรู้เพื่อศิษย์ (2555, น.57-58) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ภาวะผู้นำที่ต้องการในศตวรรษที่ 21 คือ ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบแบบกระจายบทบาท (distributed leadership and responsibility) และความรับผิดชอบมี 3 ระดับ คือ 1. รับผิดชอบต่อตนเอง 2. รับผิดชอบต่อการทำงานประสานสอดคล้องกันภายในทีม 3. ความร่วมมือกันภายในทีมเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ยิ่งใหญ่ร่วมกัน และก่อให้เกิดทักษะตามเป้าหมาย คือ 1. ชี้นำและเป็นผู้นำแก่ผู้อื่น 1.1 ใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์และทักษะแก้ปัญหาชักนำผู้อื่นไปสู่เป้าหมาย 1. ทำให้ผู้อื่นเกิดพลังในการทำงานเพื่อบรรลุผลสำเร็จร่วมกัน 1.3 สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นได้ใช้ศักยภาพหรือความสามารถ 1.4 การทำตัวเป็นตัวอย่าง และไม่ถือผลประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง 1.5 ทำตัวเป็นตัวอย่างในการใช้อำนาจอย่างมีจริยธรรมและคุณธรรม 2. มีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น 2.1 ดำเนินการอย่างมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น โดยถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

อนุชา โสมาบุตร(2013) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility) หมายถึง ความเป็นตัวแบบและเป็นผู้นำคนอื่น (Guide and Lead Others) คือ 1. ใช้ทักษะการแก้ไขปัญหาระหว่างบุคคล เพื่อนำองค์กรบรรลุจุดหมาย 2. เป็นตัวกลางหรือผู้ประสานงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถชี้นำและนำพาองค์กรก้าวสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ 3. ยอมรับความสามารถของคณะทำงานหรือ ผู้ร่วมงานที่มีความแตกต่างกัน 4. เป็นแบบอย่างในพฤติกรรมที่พึงประสงค์ผู้อื่นยอมรับ

รัน ธีรบุญ (2015, p.21) ภาวะผู้นำ และ ความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility) คือ 1. ให้แนวทางและนำผู้อื่น (Guide and Lead Others) ใช้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการแก้ปัญหาเป็นแนวทางให้ผู้อื่นบรรลุเป้าหมาย พร้อมทั้งผลักดันจุดแข็งให้ประสบความสำเร็จตาม เป้าหมายร่วม เสริมสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นได้ใช้ศักยภาพสูงสุดผ่านตัวอย่าง และการเสียสละ แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ซื่อตรง มีจริยธรรม 2. รับผิดชอบต่อผู้อื่น (Be Responsible to Others) กระทำอย่างรับผิดชอบด้วยความเอาใจใส่

ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ กล่าวได้ว่า การเป็นแบบอย่างและการให้คำแนะนำหรือแนะนำแนวทางให้กับผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ภาวะผู้นำ คือ รับผิดชอบต่อตนเอง รับผิดชอบต่อการทำงาน ร่วมมือ มีทักษะแก้ปัญหา ทักษะมนุษยสัมพันธ์การประสานงาน การเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม เสียสละ

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง

การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning) เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้สอนในระดับอุดมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายหลัก คือ ให้ผู้เรียน ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าผู้เรียนจะจบการศึกษาไปแล้วก็ตาม ซึ่งถือว่าการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning) เป็นการเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนรับผิดชอบในการวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผล ความก้าวหน้าของการเรียนของตนเอง เป็นลักษณะซึ่งผู้เรียนทุกคนมีอยู่ในขณะที่อยู่ในสถานการณ์การเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้และทักษะที่เกิดจากการเรียนจากสถานการณ์หนึ่งไปยังอีกสถานการณ์หนึ่งได้ (Hiemstra, 1994)

การเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นแนวคิดที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีกลุ่มมานุษยนิยม ซึ่งมีความเชื่อเรื่องความเป็นอิสระ และความเป็นตัวของตัวเองของมนุษย์ ดังที่มีผู้กล่าวไว้ว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับความดี มีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง สามารถหาทางเลือกของตนเอง มีศักยภาพ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างไม่มีขีดจำกัด มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น (Elias and Merriam, 1980 อ้างถึงใน Hiemstra and Brockett, 1994)

ดิกสัน (Dixon, 1992) อธิบายว่า การเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนวิเคราะห์หาคำต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง ตั้งเป้าหมายในการเรียน แสวงหาผู้สนับสนุน แหล่งความรู้ สื่อการศึกษาที่ใช้ในการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ทั้งนี้ผู้เรียนอาจได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น หรืออาจจะไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นก็ได้ ในการกำหนดพฤติกรรมตามกระบวนการดังกล่าว

สมคิด อิศระวัฒน์, 2532, หน้า 74 การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นมิได้เกิดจากการฟังคำบรรยายหรือทำตามที่ครูผู้สอนบอกเสมอไป แต่อาจเกิดจากสถานการณ์ต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-directed learning) เป็นการเรียนที่เกิดจากความอยากรู้ อยากรู้เห็น ผู้เรียนจะมีการวางแผนด้วยตนเอง
2. การเรียนรู้ที่จัดโดยสถาบันศึกษา (provide sponsored) โดยมีกลุ่มบุคคล จัดกำกับดูแล มีการให้คะแนน ให้ปริญญา หรือประกาศนียบัตร
3. การเรียนรู้จากกลุ่มเป็นการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ คือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (collaborative learning)
4. การเรียนรู้โดยบังเอิญ (random or incidental learning) อาจเป็นผลพลอยได้จากเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งผู้เรียนมิได้เจตนา

จะเห็นได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่นักการศึกษาให้ความสำคัญ และเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมให้มากขึ้นในตัวผู้เรียน เพราะเมื่อใดก็ตามที่ผู้เรียนมีใจรักที่จะศึกษาค้นคว้าตามความต้องการ ก็จะเกิดการศึกษาค้นคว้าต่อเนื่องโดยไม่ต้องบอก และมีแรงกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้

อยากเห็นไม่สิ้นสุด ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (life long learner) หรือบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่หยั่งยืน (learning person) อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการศึกษา

รูปแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 : 50-51) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้ คือ

1. ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความสามารถในการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้เจตคติ ฯลฯ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ จึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความสามารถในการเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้ โดยจัดการเรียนรู้ เนื้อหาและสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้รายบุคคล รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเอาประสบการณ์ของตนมาใช้ในการเรียนรู้ด้วย

2. จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเรียน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาท ตั้งแต่ การวางแผนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของตน หรือกลุ่มการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การเลือกใช้วิธีการเรียนรู้การใช้แหล่งข้อมูล ตลอดจนจนถึงการประเมินผลการเรียนของตน

3. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกให้มีทักษะ และยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การบันทึกข้อความ การจัดประเภทหมวดหมู่ การสังเกต การแสวงหาและใช้แหล่งความรู้ เทคโนโลยีและสื่อที่สนับสนุนการเรียนรวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาคำหนดแนวทางการเรียนรู้ และเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง

4. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ได้หมายความว่าผู้เรียนต้องเรียนคนเดียว โดยไม่มีชั้นเรียนหรือเพื่อนเรียน ยกเว้นการเรียนแบบรายบุคคล โดยทั่วไปแล้ว ในการเรียนรู้ด้วยตนเองผู้เรียนจะได้ทำงานร่วมกับเพื่อน กับครูและบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงต้องพัฒนาทักษะการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นให้กับผู้เรียนเพื่อให้รู้จักการทำงานเป็นทีม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะเจตคติที่แตกต่างกัน เพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนรู้

5. พัฒนาทักษะการประเมินตนเอง และการร่วมมือกันประเมินในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการประเมินการเรียนรู้ ดังนั้น จึงต้องพัฒนาทักษะการประเมินให้แก่ผู้เรียน และสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนว่า การประเมินตนเองเป็นส่วนหนึ่งของ

ระบบประเมินผล รวมทั้งยอมรับผลการประเมินจากผู้อื่นด้วย นอกจากนี้ต้องจัดให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การประเมินผลหลาย ๆ รูปแบบ

6. จัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นบริเวณในโรงเรียนจึงต้องจัดให้เป็นแหล่งความรู้ที่นักเรียนจะค้นคว้าด้วยตนเองได้ เช่น ศูนย์วิทยากร บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน ฯลฯ รวมทั้งบุคลากร เช่น ครูประจำศูนย์วิทยบริการที่ช่วยอำนวยความสะดวกและแนะนำเมื่อผู้เรียนต้องการ

สรุปได้ว่าหลักการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองผู้จัดกิจกรรมต้องศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเรียน พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาทักษะการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น พัฒนาทักษะการประเมินตนเอง และการร่วมมือกันประเมิน และจัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ซึ่งจากแนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีแนวโน้มที่จะเป็นแนวคิดที่สำคัญของวงการการศึกษาของผู้ใหญ่ในอนาคต ซึ่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะเน้นถึงความรับผิดชอบของบุคคลและเชื่อในศักยภาพที่ไม่สิ้นสุดของมนุษย์ ซึ่งการที่ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จและผลสัมฤทธิ์ของการเรียนได้มากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับความสนใจในเนื้อหาของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญ

ลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเองมีลักษณะดังนี้ (พัชรี พลาวงศ์, 2536, หน้า 84-85)

1. Availability วิธีเรียนชนิดนี้จะเรียน เมื่อไรที่ไหน ก็ได้ตามความพอใจ โดยเลือกเรียนตามเวลาที่ผู้เรียนว่าง ทำให้ผู้เรียนเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แตกต่างจากผู้เรียนบางคนทำให้การเรียนล้มเหลวได้
2. Self-paced เมื่อผู้เรียนเลือกสถานที่ได้ตามความพอใจแล้วผู้เรียนจะใช้เวลาในการทำความเข้าใจบทเรียนได้เต็มที่ บางคนอาจใช้เวลา 1 ชั่วโมง ต่อหนึ่งบทเรียน บางคนอาจใช้เวลา 5 ชั่วโมงก็ได้ แต่ประสิทธิภาพเท่ากัน คือ เข้าใจทั้งบทเรียน เนื่องจากความสามารถ ในการรับรู้ของผู้เรียนแต่ละคนย่อมไม่เท่ากัน
3. Objectives แบบเรียนที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง ต้องบอกวัตถุประสงค์ในแต่ละบทไว้ให้ชัดเจน เพราะถ้าผู้เรียนสามารถตอบคำถามของ วัตถุประสงค์ได้ทั้งหมดแสดงว่าผู้เรียนเข้าใจบทเรียนนั้น ๆ
4. Interaction การมีปฏิสัมพันธ์กันในขณะเรียน ช่วยให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียน โดยผู้สอน อาจชี้แนะหรือให้การปรึกษา เกี่ยวกับการวางแผน กิจกรรมการเรียน
5. Tutor Help ผู้สอนมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

6. Test as Learning Situation ในบทเรียนหนึ่ง ๆ จะมีแบบทดสอบ ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือวัดตามวัตถุประสงค์ ไม่ใช่การประเมินผลการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสอบได้หรือตก หรือในภาคปฏิบัติอาจใช้วิธีทดสอบเป็นรายบุคคล
7. การเลือกวิธีเรียน ผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีวิธีเรียนแบบที่ตนชอบ ฉะนั้นผู้เรียนสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง ขณะเดียวกันผู้เรียนก็มีอิสระ ในการเลือกเรียนบทเรียนก่อนหลังได้

การเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-directed learning) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความตระหนักและรับผิดชอบต่อแผนการเรียนของตนเอง ผู้เรียนจะทำการวางแผนและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกแหล่งข้อมูลเลือกวิธีการเรียนรู้ และการประเมินผลด้วยตนเอง โดยจะมีผู้ช่วยเหลือหรือไม่มีผู้ช่วยเหลือก็ได้

ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ทุกวิธีจะมีขั้นตอนเพื่อเป็นแนวทางการเรียนรู้ สำหรับขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเอง Gross (อ้างถึงใน สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน, 2526, หน้า 267) อธิบายว่า ขั้นตอนการเรียนรู้ของบุคคล ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การรับรู้สิ่งแปลกใหม่ เป็นการเรียนรู้ในรูปของความรู้สึกกับความแปลกใหม่ที่ได้พบเห็น กับความรู้ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ นำท้าทายสติปัญญา

ขั้นตอนที่ 2 การครุ่นคิดตรึงตรอง เป็นการเรียนรู้อย่างมีระบบ มีการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงพยายามให้ได้มาซึ่งความรู้ ความจริง อย่างมีระบบแบบแผน

ขั้นตอนที่ 3 การซาบซึ้งและการสร้างสรรค์ เป็นความพร้อมที่จะลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง Tough (อ้างถึงใน วิไลพร มณีพันธ์, 2539, หน้า 27-29) อธิบายขั้นตอนการวางแผน การเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. การตัดสินใจว่า ในกระบวนการเรียนรู้นั้นอะไรเป็นความรู้ ทักษะที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนอาจจะมองหาข้อผิดพลาดและจุดอ่อนของความรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยพิจารณาทั้งด้านทักษะ และรูปแบบการเรียนรู้ในปัจจุบัน

2. การตัดสินใจว่า จะเรียนรู้กิจกรรมเฉพาะอย่างไร วิธีการ แหล่งวิชาการหรืออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนมีอะไรบ้าง ในข้อนี้ผู้เรียนควรศึกษาว่าตนเองมีความต้องการเฉพาะด้านอะไร เกณฑ์ที่ใช้เลือกแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้เฉพาะอย่าง การรวบรวมความรู้ ข้อเท็จจริง การเข้าถึงระดับและความหมายของแหล่งทรัพยากร การเรียนรู้หรือกิจกรรมเฉพาะด้าน ผู้เรียนอาจดูจากหนังสือ บทความ ก่อนการเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุด ในกรณีที่เป็นแหล่งทรัพยากรบุคคล อาจตัดสินใจว่า บุคคลประเภทใดที่จะให้เนื้อหาวิชาที่ต้องการได้และพยายามหาบุคคลเหล่านั้น ซึ่งเลือกสรรแล้วว่าเหมาะสมที่สุด

3. ตัดสินใจว่า จะเรียนที่ใด ผู้เรียนอาจเลือกบริเวณที่เงียบ สะดวก สบายและไม่มีผู้ใดมารบกวนหรืออาจจะต้องการสถานที่ซึ่งมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก
  4. วางเป้าหมาย หรือกำหนดระยะเวลาการทำงานที่แน่นอน
  5. ตัดสินใจว่า จะเริ่มเรียนเรื่องใด เมื่อใด
  6. ตัดสินใจว่า ช่วงระยะเวลาใด เนื้อหาควรจะทำไปเท่าใด
  7. พยายามหาเหตุผลที่เป็นอุปสรรค ที่ทำให้การเรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จหรือหาขั้นตอนส่วนที่ทำให้กระบวนการเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพ
  8. การหาเวลาสำหรับการเรียนรู้ขั้นตอนนี้จะเกี่ยวข้องกับการลดเวลาหรือจัดเวลาให้เหมาะสมกับการทำงาน กิจกรรมในครอบครัว หรือการพักผ่อน โดยอาจจะขอไม่ให้บุคคลอื่นรบกวนในเวลาที่กำลังศึกษา หรือขอให้ผู้อื่นทำงานแทนเป็นครั้งคราว
  9. ประเมินระดับความรู้และทักษะหรือความก้าวหน้าของตน
  10. การเข้าถึงแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้หรืออุปกรณ์ที่เหมาะสมในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนนี้ ผู้เรียนอาจหาเวลาว่างไปในที่ต่าง ๆ ค้นคว้าจากหนังสือในห้องสมุด ตลอดจนการพบบุคคลที่เอื้อต่อการเรียนรู้
  11. การสะสมหรือหาเงินที่จำเป็นสำหรับประโยชน์ในการหาแหล่งวิทยากร การซื้อหนังสือ การเช่าอุปกรณ์บางอย่างตลอดจนค่าใช้จ่ายในการศึกษา
  12. เตรียมสถานที่หรือจัดห้องเรียนให้เหมาะสมสำหรับการเรียน โดยคำนึงถึงสภาพอากาศ แสงสว่าง เป็นต้น
  13. เพิ่มขั้นตอนที่จะเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ ผู้เรียนอาจหาวิธีเพิ่มแรงจูงใจเพื่อที่จะเพิ่มความก้าวหน้าในการเรียนหรือเพิ่มความพอใจ พยายามเน้นความสำคัญของการเรียน ซึ่งสิ่งที่จะทำได้มีดังนี้
    - 13.1 หาสาเหตุของการขาดแรงจูงใจ
    - 13.2 พยายามเพิ่มความสุข ความยินดีในการเรียนรู้หรือเพิ่มความสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้
    - 13.3 จัดการกับการขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนที่จะเรียนรู้หรือจัดการกับความสงสัยในความสำเร็จของโครงการที่เรียนรู้
    - 13.4 เอาชนะความรู้สึกผิดหวังต่อเหตุที่มีสาเหตุจากความลำบาก
    - 13.5 บอกกล่าวผู้อื่นถึงความสำเร็จของตน
- ขั้นตอนการวางแผน การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้จัดระบบการเรียนของตนเอง ด้วยการจัดการด้านเวลา ที่ใช้ในการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนด้วยการเตรียมความพร้อมให้กับ

ตนเองในด้านต่าง ๆ รู้จักวิธีเรียน ในชั้นเรียนและเรียนด้วยตนเอง ตลอดจนรู้จักใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้เพื่อการศึกษา ค้นคว้าต่อไป

สรุปว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการศึกษาในสภาพการณ์ของสังคมปัจจุบัน ซึ่งความสำเร็จของการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น มีเงื่อนไขและปัจจัยหลักอยู่ที่ตัวผู้เรียนที่ต้องมีวินัย ความมุ่งมั่นและนิสัยใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ดังนั้น การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะเกิดขึ้นได้ต้อง อาศัยสถาบันทางสังคมทุกส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบันครอบครัว และสถานศึกษาที่มีหน้าที่บ่มเพาะและขัดเกลาในวัยเยาว์ต้องปลูกฝังนิสัยแห่งการเรียนรู้ รวมถึงสถาบันอื่น ๆ ที่จะช่วยกันสร้างสรรค์บรรยากาศ ที่จะส่งเสริมหรือจูงใจให้เกิดการเรียนรู้

ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1. บุคคลที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนเองจะเรียน ได้มากกว่า ดีกว่าบุคคลที่เป็นเพียงผู้รับหรือรอให้ผู้สอนถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ บุคคลที่เรียนรู้ด้วยตนเอง จะเรียนอย่างตั้งใจ มีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจสูง สามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีกว่า และยาวนานกว่าบุคคลที่รอรับการสอนแต่อย่างเดียว

2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสอดคล้องกับกระบวนการทางธรรมชาติของจิตวิทยาพัฒนาการ เมื่อแรกเกิดบุคคลต้องพึ่งผู้อื่น จำเป็นต้องมีบิดามารดา ปกป้องและตัดสินใจแทน แต่เมื่อบุคคลเติบโตขึ้นมีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้นจะค่อย ๆ พัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นอิสระไม่ต้องพึ่งผู้อื่น ไม่ต้องอยู่ ภายใต้การควบคุมหรือกำกับของผู้อื่นจะมีความเป็นตัวของตัวเองเพิ่มขึ้น สามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง และชี้นำตนเองได้

3. มีนวัตกรรมทางการศึกษาเพิ่มขึ้นมาก เช่น มีหลักสูตรใหม่ ห้องเรียนแบบเปิด ศูนย์วิทยบริการ การศึกษาอย่างอิสระ โปรแกรมการเรียน ที่จุดสำหรับบุคคล ภายนอก การศึกษาระบบมหาวิทยาลัยเปิด เป็นต้น รูปแบบของนวัตกรรมเหล่านี้ล้วนแต่เป็น ความรับผิดชอบของผู้เรียนที่จะต้อง เริ่มจากการริเริ่ม การเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. ความเปลี่ยนแปลงของโลกหลาย ๆ ด้านอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ในการศึกษา

คำอธิบายรายวิชา โครงการ

วิชา โครงการ (Project) รหัส 2101-8501

จุดประสงค์รายวิชา เพื่อให้

1. เข้าใจหลักการและกระบวนการวางแผนจัดทำโครงการสร้างหรือพัฒนางาน
2. ประมวลความรู้และทักษะในการสร้างและหรือพัฒนางานในสาขาวิชาชีพตามกระบวนการวางแผนดำเนินงาน แก้ไขปัญหา ประเมินผล ทำรายงานและนำเสนอผลงาน
3. มีเจตคติและกิจนิสัยในการทำงานด้วยความรับผิดชอบ มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

สมรรถนะรายวิชา

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับการจัดทำโครงการ และนำเสนอผลงาน
2. ดำเนินการจัดทำโครงการ
3. รายงานผลการปฏิบัติงาน

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับ หลักการจัดทำ โครงการ การวางแผน การดำเนินงาน การแก้ไขปัญหาการ ประเมินผล การจัดทำ รายงานและการนำ เสนอผลงาน โดยปฏิบัติจัดทำ โครงการสร้างและหรือพัฒนางานที่ใช้ ความรู้และทักษะในระดับฝีมือสอดคล้องกับสาขาวิชาชีพที่ศึกษา ดำ เนินการเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มตามลักษณะ ของงานให้แล้วเสร็จในระยะเวลาที่กำหนด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปนัดดา นกแก้ว 2562 ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรปราการ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะชีวิตและ อาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรปราการ และ 2) เพื่อ หาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและ อาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรปราการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้แบบสอบถามครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 248 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 368 คน ได้จากการกำหนดขนาดจากตาราง สำเร็จรูป ของ เกรจซี่ และ มอร์แกน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิผู้ให้สัมภาษณ์ คือ รองผู้อาวุฒิการงาน บริหารวิชาการ และครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 คน สถิติที่ใช้ในการการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์การสัมภาษณ์โดยการ วิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามการประเมินของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สอดคล้องกัน โดยภาพรวมพบว่า อยู่ใน ระดับ ดีมาก ตามการประเมินของครูผู้สอน พิจารณาเป็นด้านพบว่า ด้านทักษะทางสังคมและการ

เรียนรู้ข้าม วัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิด และด้านที่มีค่าเฉลี่ย

ต่ำที่สุด คือ ด้านความคิดริเริ่มและการขึ้น าดตนเอง ตามการประเมินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พิจารณาเป็นด้านพบว่า ด้านทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความคิดริเริ่มและการ ขึ้น าดตนเอง และ 2) แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ควรส่งเสริมนักเรียนใน ด้านที่นักเรียนสนใจให้รู้จักตนเอง พัฒนาทักษะความคิดริเริ่มและการขึ้น าดตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริม ให้นักเรียนมีทักษะการเข้าสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักเรียนรู้ถึงการเพิ่มผลผลิตให้มีคุณภาพในสังคม

มุ่งพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านทั้งความรู้ ทักษะ อารมณ์ ให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อตนเองเห็นคุณค่าในตนเอง และรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ส่งเสริมการมีคุณธรรมความรับผิดชอบ ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งเป็น พื้นฐานของผู้นำ

นพมาศ ปลัดทอง 2562 การพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกล โดยใช้รูปแบบการ จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกล 2) เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้วย เทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้ ที่มีต่อการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกล การพัฒนารูปแบบการ จัดการเรียนรู้ ได้ข้อมูลจากการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้สอนในระบบการศึกษาทางไกลใช้การวิเคราะห์ เนื้อหา ส่วนผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้ ออกแบบการวิจัยด้วยการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่ม ตัวอย่าง คือ ผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกล ชั้นปี ที่ 1 จำนวน 90 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่มๆละ 30 คน คือ กลุ่มทดลอง A กลุ่มทดลอง B และกลุ่มควบคุม C เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 3 ด้าน ได้แก่ ความพร้อม ความสามารถ และพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเอง สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated-measures analysis of variance) ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกล ออกแบบกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองด้วยเทคนิคนั่งร้าน เสริมเรียนรู้แบ่งออกเป็น 6 ครั้งๆ ละ 3 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง และมีระยะถอดความช่วยเหลือ 4 สัปดาห์ 2) ผลของ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้พบว่า 2.1) ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนที่ใช้เทคนิค นั่งร้านเสริมเรียนรู้ ร่วมกับผู้ช่วยสอนที่ได้รับการฝึกฝนเทคนิคนั่งร้านเสริมการเรียนรู้(กลุ่มทดลอง A) และผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนที่ใช้เทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้ ร่วมกับผู้ช่วยสอนที่ไม่ได้รับการฝึกฝนเทคนิคนั่งร้านเสริมการเรียนรู้(กลุ่ม

ทดลอง B) มีการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองรายด้าน ในระยะหลังทดลองเสร็จสิ้นทันทีไม่แตกต่างจาก ผู้เรียนที่ ได้รับความจัดการเรียนรู้ โดยไม่ใช้เทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้(กลุ่มควบคุม C) 2.2) ผู้เรียนที่ ได้รับความจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนที่ ใช้เทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้ ร่วมกับผู้ช่วยสอนที่ได้รับการ ฝึกฝนเทคนิคนั่งร้านเสริมการเรียนรู้(กลุ่มทดลอง A) มีการ เรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้านพฤติกรรม สูงกว่า ผู้เรียนที่ ได้รับความจัดการเรียนรู้ โดยไม่ใช้เทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้(กลุ่ม ควบคุม C) อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบแบบวัดซ้ำในระยะวัดผลทันทีกับระยะติดตามผล 4 สัปดาห์และเมื่อเปรียบเทียบแบบวัดซ้ำในระยะวัดผลทันทีกับระยะติดตามผล 6 เดือน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ณิ โอวจริยาพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริภรณ์ ชวลเลขยางกูร ผู้ช่วย ศาสตราจารย์พรรณิ วิศิษฏ์วงศ์กร รองศาสตราจารย์สมทรง สิตลาพันธ์ 2559 พฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระ นคร Self-Directed Learning Behaviors of Students, Faculty of Home Economics Technology, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) เพื่อ เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองจำแนก ตามสถานภาพส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษา แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การวิจัยนี้เป็น การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 319 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นปี

(Stratified Random sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ t-test และ การวิเคราะห์ความแปรปรวน ANOVA

ผลการวิจัย พบว่า

1.ระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 3.74$; $S.D. = 0.74$) โดยล าดับที่ 1 คือ ด้าน ความสามารถในการประเมินตนเอง ($X = 3.89$; $S.D. = 0.74$) ล าดับที่ 2 ด้านความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเอง ($X = 3.75$; $S.D. = 0.76$) ล าดับที่ 3 ด้าน ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($X = 3.74$; $S.D. = 0.70$) ล าดับที่ 4 ด้านความสามารถ ในการสืบค้นด้วยตนเอง ($X = 3.72$; $S.D. = 0.72$) และล าดับสุดท้าย ด้านคุณลักษณะของผู้ที่ สามารถเรียนรู้ ด้วยตนเอง ($X = 3.59$; $S.D. = 0.77$)

2. เปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง จ าแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล สรุป ผลได้ ดังนี้ นักศึกษาที่มีเพศ ระดับชั้น ต่างกัน มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน ขณะที่ผล การศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยส าคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

3. ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($X= 3.51$; $S.D.= .85$) โดยมีอันดับความสามารถในการส่งเสริมการเรียนรู้ ลำดับที่ 1 คือ ด้านวิชาการ ($X= 3.74$; $S.D.=.76$) ลำดับที่ 2 ด้านกายภาพ ($X= 3.41$; $S.D.=0.93$) และ ลำดับสุดท้าย ด้านบริหารจัดการ ($X= 3.40$; $S.D.=.87$)

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

วิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self-Learning) ในรายวิชา โครงการ ของนักศึกษาระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณพวิทยัพณิชยการ มีวิธีการศึกษาดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณพวิทยัพณิชยการ จำนวน 82 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ห้อง 2 ห้อง 3 สาขาวิชาการตลาด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณพวิทยัพณิชยการ จำนวน 80 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง เนื่องจากนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดระดับ ปวช.3 มีจำนวน 2 ห้อง จึงใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาวิจัย

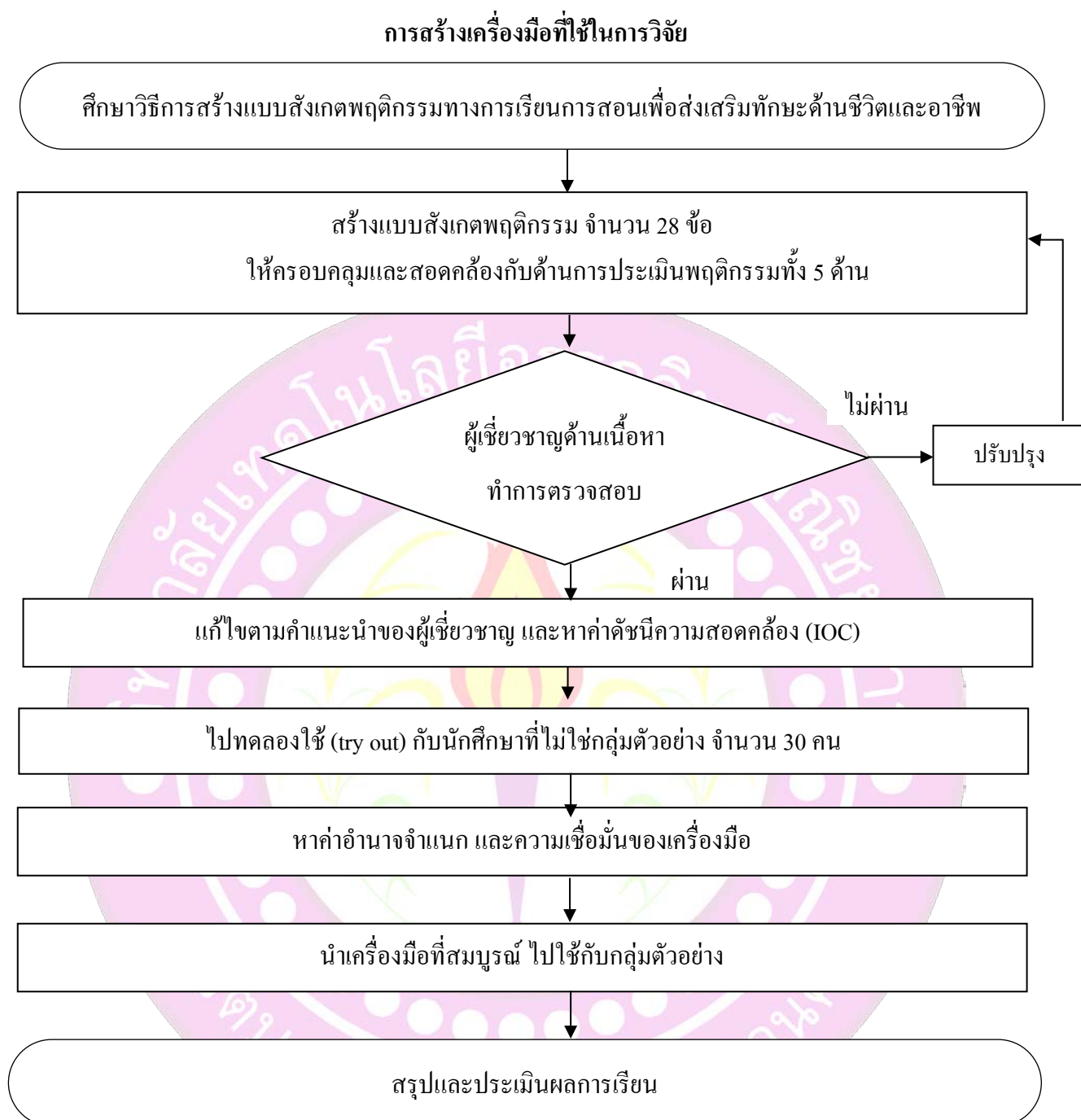
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียน

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ เพื่อกำหนดเป็นนิยามศัพท์เฉพาะ ตลอดจนวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบออนไลน์
2. สร้างข้อคำถามพฤติกรรมให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
3. นำแบบสังเกตพฤติกรรมที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่อาจารย์วงศ์เดือน ประไพวัชรพันธ์ หัวหน้าสาขาวิชาการตลาดอาจารย์สุลาวัลย์ บุริจันทร์ อนุกรรมการงานวิจัย อาจารย์รุ่งทิพย์ เกิดมีเงิน อนุกรรมการงานวิจัย เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ความถูกต้องเหมาะสมทางด้านภาษา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อความ ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากนั้นนำแบบสอบถามไปปรับปรุงหรือแก้ไขถ้อยคำ และเรียงลำดับเรื่องของแบบสอบถามให้เหมาะสม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (try.out) กับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณพวิทยพัฒน์ฯ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
5. นำผลของการทดสอบมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item-Total Correlation) โดยการหาค่าสัมพันธระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม เลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป
6. นำผลของการทดสอบไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของ Cronbach งานวิจัยนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95
7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการทดลอง โดยครูผู้สอนทำแบบสังเกตพฤติกรรมทางการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self Learning) ในรายวิชาโครงการ ของนักศึกษาระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยี อรรถวิทย์พัฒนวิชาการ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 รวม 18 สัปดาห์ โดยสังเกตพฤติกรรมการ

เรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สัปดาห์ละ 2 คาบ เพื่อเก็บข้อมูลวิเคราะห์และแปลผล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย / การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Self Learning) ในรายวิชา โครงการ ของนักศึกษาในระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเกณฑ์สถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

ค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{n}$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
 n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทนค่าคะแนนเฉลี่ย
 $\sum x$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

เกณฑ์บอกระดับความคิดเห็นเสนอแนะ โดย John. W. Best ดังนี้

ถ้า $\bar{x}$ = 4.50 – 5.00	หมายถึงระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ถ้า $\bar{x}$ = 3.50 – 4.49	หมายถึงระดับความคิดเห็นมาก
ถ้า $\bar{x}$ = 2.50 – 3.49	หมายถึงระดับความคิดเห็นปานกลาง
ถ้า $\bar{x}$ = 1.50 – 2.49	หมายถึงระดับความคิดเห็นน้อย
ถ้า $\bar{x}$ = 1.00 – 1.49	หมายถึงระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D$ แทนค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

x แทนค่าคะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง

f แทนค่าความถี่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self Learning) ในรายวิชา โครงการ ของนักศึกษาระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณพวิทยัพณิชการ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้ 1. เพื่อพัฒนาทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self Learning) ในรายวิชา โครงการ ของนักศึกษาระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณพวิทยัพณิชการ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	22	27.5
1.2 หญิง	58	72.5
2. ระดับชั้น		
2.1 ปวช.3/2	42	52.5
2.2 ปวช.3/3	38	47.5

จากตาราง 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็น เพศหญิง ร้อยละ 72.5 เพศชาย ร้อยละ 27.5 ระดับชั้นปวช. 3/2 ร้อยละ 52.5 ปวช.3/3 ร้อยละ 47.5

ตอนที่ 2 ตารางค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียน การสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ ความพึงพอใจ
ด้านที่ 1 ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว			
1. นักเรียนของท่านสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้	4.50	.73	มากที่สุด
2. นักเรียนของท่านสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ทุก สถานการณ์ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	4.25	.56	มาก
3.นักเรียนของท่านมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข	4.80	.40	มากที่สุด
4.ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นนักเรียนของท่านมีการแบ่งงานกันทำ อย่างเท่าเทียมและเสมอภาค	4.37	.66	มาก
5.นักเรียนของท่านยอมรับคำติชมความคิดเห็นด้านบวกและด้าน ลบได้โดยปราศจากความลำเอียงหรืออคติ	4.59	.57	มากที่สุด
6.นักเรียนของท่านสามารถใช้ความรู้ในการนำเสนอแนวคิดหรือ สร้างผลงานใหม่ได้อย่างสร้างสรรค์	4.62	.56	มากที่สุด
7.นักเรียนของท่านสามารถเรียนรู้และมีทัศนคติเชิงบวก ขณะทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.84	.37	มากที่สุด
รวม	4.57	.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ด้านที่ 1 ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57, SD = 0.24$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 7.นักเรียนของท่านสามารถเรียนรู้และมี ทัศนคติเชิงบวกขณะทำงานร่วมกับผู้อื่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84, SD = 0.37$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือข้อที่ 6 นักเรียนของท่านสามารถใช้ความรู้ในการนำเสนอแนวคิดหรือสร้างผลงานใหม่ได้ อย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62, SD = 0.56$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.25, SD = 0.56$)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ ความพึงพอใจ
ด้านที่ 2 ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง			
1.นักเรียนของท่านมีเป้าหมายในการทำงานและแสดงออกถึง ภาวะผู้นำ	3.96	.74	มาก
2. นักเรียนของท่านมีการวางแผนในการทำงานติดตามงาน สามารถจัดลำดับความสำคัญของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.67	.61	มาก
3.นักเรียนของท่านมีการพัฒนาตนเองทั้งทักษะและความรู้อย่าง สม่ำเสมอ	4.25	.58	มาก
4.นักเรียนของท่านสามารถนำประสบการณ์ในอดีตมาเพื่อพัฒนา ตนเองสู่ความก้าวหน้าในอนาคตได้	4.73	.45	มากที่สุด
รวม	4.15	.23	มาก

จากตาราง ด้านที่ 2 ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15, SD = 0.23$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 4.นักเรียนของท่านสามารถนำประสบการณ์ในอดีตมาเพื่อพัฒนาตนเองสู่ความก้าวหน้าในอนาคตได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73, SD = 0.45$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือข้อที่ 3 3.นักเรียนของท่านมีการพัฒนาตนเองทั้งทักษะและความรู้อย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25, SD = 0.58$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อที่ 2. นักเรียนของท่านมีการวางแผนในการทำงานติดตามงานสามารถจัดลำดับความสำคัญของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.73, SD = 0.45$)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความพึงพอใจ
ด้านที่ 3 ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม			
1.นักเรียนของท่านเรียนรู้และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่แตกต่างจากเดิมได้	4.35	.64	มาก
2.นักเรียนของท่านสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น	4.31	.65	มาก
3.นักเรียนของท่านมีท่าทีที่เป็นมิตรต่อผู้อื่น	4.70	.46	มากที่สุด
4.นักเรียนของท่านเคารพและยอมรับหลักปฏิบัติของผู้อื่นที่แตกต่างได้	4.70	.46	มากที่สุด
5.เมื่อต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นนักเรียนของท่านรับฟังและให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของผู้อื่น	4.64	.60	มากที่สุด
รวม	4.54	.31	มากที่สุด

จากตาราง ด้านที่ 3 ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54, SD = 0.31$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 3 3.นักเรียนของท่านมีท่าทีที่เป็นมิตรต่อผู้อื่น และข้อที่ 4 4.นักเรียนของท่านเคารพและยอมรับหลักปฏิบัติของผู้อื่นที่แตกต่างได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70, SD = 0.46$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือข้อที่ 5.เมื่อต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นนักเรียนของท่านรับฟังและให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของผู้อื่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64, SD = 0.60$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 2.นักเรียนของท่านสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31, SD = 0.65$)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
ด้านที่ 4 การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ			
1.นักเรียนของท่านสามารถกำหนดเป้าหมายในการทำงานเพื่อให้เกิดผลงานตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้	4.05	.83	มาก
2. นักเรียนของท่านวางแผนและลงมือปฏิบัติตามแผนเพื่อให้ได้งานที่มีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดได้	4.32	.47	มาก
3.นักเรียนของท่านสามารถทำงานได้หลากหลาย	4.29	.80	มาก
4.นักเรียนของท่านสามารถอธิบายและนำเสนอผลงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.63	.60	มากที่สุด
5.นักเรียนของท่านสามารถยอมรับในผลงานของตนเองและผู้อื่นที่เกิดขึ้นได้	4.63	.60	มากที่สุด
6.นักเรียนของท่านเคารพและชื่นชมในผลงานและข้อแตกต่างของผู้อื่น	4.45	.63	มาก
7.นักเรียนของท่านยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีต่อผลงานตนเองด้วยความเต็มใจ	4.59	.61	มากที่สุด
รวม	4.42	.23	มาก

จากตาราง ด้านที่ 4 การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42, SD = 0.23$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อที่ 4.นักเรียนของท่านสามารถอธิบายและนำเสนอผลงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และข้อ ที่ 5 นักเรียนของท่านสามารถยอมรับในผลงานของตนเองและผู้อื่นที่เกิดขึ้นได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.63, SD = 0.60$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือข้อที่ 7.นักเรียนของท่านยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีต่อผลงานตนเองด้วยความเต็มใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59, SD = 0.61$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อที่ 1.นักเรียนของท่านสามารถกำหนดเป้าหมายในการทำงานเพื่อให้เกิดผลงานตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05, SD = 0.83$)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความพึงพอใจ
ด้านที่ 5 ความเป็นผู้นำและความรู้รับผิชอบ			
1.นักเรียนของท่านสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทั้งในบทบาทการเป็นผู้นำหรือผู้ตาม	4.70	.54	มากที่สุด
2. เมื่อพบปัญหาในการทำงานนักเรียนของท่านสามารถหาแนวทางแก้ไขได้	3.92	.61	มาก
3.นักเรียนของท่านสามารถนำเสนอวิธีการที่จะนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จได้	4.67	.55	มากที่สุด
4.เมื่อทำงานเป็นกลุ่มนักเรียนของท่านสามารถประสานความร่วมมือระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มได้	4.78	.42	มากที่สุด
5.นักเรียนของท่านสามารถเสียสละประโยชน์ของตนเองเพื่อความสำเร็จของกลุ่มได้	4.37	.82	มาก
รวม	4.49	.29	มาก
รวมทุกด้าน	4.45	.11	มาก

จากตาราง ด้านที่ 5 ความเป็นผู้นำและความรู้รับผิชอบโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45, SD = 0.11$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อที่ 1.นักเรียนของท่านสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทั้งในบทบาทการเป็นผู้นำหรือผู้ตาม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70, SD = 0.54$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือข้อที่ 3.นักเรียนของท่านสามารถนำเสนอวิธีการที่จะนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67, SD = 0.55$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อที่ 5.นักเรียนของท่านสามารถเสียสละประโยชน์ของตนเองเพื่อความสำเร็จของกลุ่มได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37, SD = 0.82$)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับความพึงพอใจ
ด้านที่ 1 ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว	4.57	.24	มากที่สุด
ด้านที่ 2 ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง	4.15	.23	มาก
ด้านที่ 3 ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม	4.54	.31	มากที่สุด
ด้านที่ 4 การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ	4.42	.23	มาก
ด้านที่ 5 ความเป็นผู้นำและความรู้รับผิดชอบ	4.49	.29	มาก
รวมทุกด้าน	4.45	.11	มาก

สรุป ตารางค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง รวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45, SD = 0.11$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านที่ 1 ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57, SD = 0.24$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ด้านที่ 3 ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54, SD = 0.31$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านที่ 2 ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15, SD = 0.23$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัย การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self Learning) ในรายวิชา โครงการ ของนักศึกษาระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนชยการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนชยการ จำนวน 80 คน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self Learning) ในรายวิชา โครงการ ของนักศึกษาระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนชยการ

สรุปวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self -Learning) ในรายวิชา โครงการ ของนักศึกษาระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนชยการ

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง ร้อยละ 72.5 เพศชาย ร้อยละ 27.5 ศักยภาพระดับชั้นปวช.3/2 ร้อยละ 52.5 ปวช.3/3 ร้อยละ 47.5

ด้านที่ 1 ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 7.นักเรียนของท่านสามารถเรียนรู้และมีทัศนคติเชิงบวกขณะทำงานร่วมกับผู้อื่น อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือข้อที่ 6 นักเรียนของท่านสามารถใช้ความรู้ในการนำเสนอแนวคิดหรือสร้างผลงานใหม่ได้อย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 2 ความคิดริเริ่มและการชี้แนะตนเอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 4.นักเรียนของท่านสามารถนำประสบการณ์ในอดีตมาเพื่อพัฒนาตนเองสู่ความก้าวหน้าในอนาคตได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือข้อที่ 3 3.นักเรียนของท่านมีการพัฒนาตนเองทั้งทักษะและความรู้อย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อที่ 2.นักเรียนของท่านมีการวางแผนในการทำงานติดตามงานสามารถจัดลำดับความสำคัญของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 3 ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 3 3.นักเรียนของท่านมีทำที่ที่เป็นมิตรต่อผู้อื่น และข้อที่ 4 4.นักเรียนของท่าน

เคารพและยอมรับหลักปฏิบัติของผู้อื่นที่แตกต่างได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ข้อที่ 5.เมื่อต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นนักเรียนของท่านรับฟังและให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของผู้อื่น อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 2.นักเรียนของท่านสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 4 การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อที่ 4.นักเรียนของท่านสามารถอธิบายและนำเสนอผลงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และข้อที่ 5 นักเรียนของท่านสามารถยอมรับในผลงานของตนเองและผู้อื่นที่เกิดขึ้นได้ อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือข้อที่ 7.นักเรียนของท่านยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีต่อผลงานตนเองด้วยความเต็มใจ อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อที่ 1.นักเรียนของท่านสามารถกำหนดเป้าหมายในการทำงานเพื่อให้เกิดผลงานตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 5 ความเป็นผู้นำและความรู้รับผิดชอบโดยภาพรวม อยู่ในระดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 1.นักเรียนของท่านสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทั้งในบทบาทการเป็นผู้นำหรือผู้ตาม อยู่ในระดับมากที่สุดข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือข้อที่ 3.นักเรียนของท่านสามารถนำเสนอวิธีการที่จะนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จได้อยู่ในระดับมากที่สุดและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อที่ 5.นักเรียนของท่านสามารถเสียสละประโยชน์ของตนเองเพื่อความสำเร็จของกลุ่มได้ อยู่ในระดับมาก

สรุป ตารางค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง รวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านที่ 1 ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ด้านที่ 3 ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านที่ 2.ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self Learning) ในรายวิชา โครงการ ของนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณพวิทยัพณิชยการ

การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง รวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านที่ 1 ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ด้านที่ 3 ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุดและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านที่ 2 ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวปนัดดา นกแก้ว เรื่อง ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า

ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามการประเมินของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สอดคล้องกัน โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับ ดีมาก ตามการประเมินของครูผู้สอน พิจารณาเป็นด้านพบว่า ด้านทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้าม วัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self Learning) พบว่า ด้านที่ 1 ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว และด้านที่ 3 ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่านักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้และการปรับตัว ครูผู้สอนควรมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self Learning) ในรายวิชาอื่นเพื่อพัฒนาทักษะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบศึกษาด้วยตนเอง (Self Learning) พบว่าด้านที่ 2 ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ครูผู้สอนควรหาวิธีอื่นในการส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษาเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เช่นการจัดการเรียนรู้แบบจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ครูผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

บรรณานุกรม

- ชาญชัย ยมคิยธู. (2548). **เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย**. กรุงเทพมหานคร : หลักพิมพ์.
- ทิสนา เขมมณี. (2550). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข. (2548). **วิธีวิทยาการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป**. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- พิสนุ พงศรี. (2550). **วิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัทพอเพอร์ดีจำกัด.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530). **การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์**. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ไพศาล หวังพานิช. (2536). **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์. (2530). **บทเรียนวิชาชุดครูทางวิทยุไปรษณีย์ชุดวิชาครู ระดับ พ.ม. วิชา หลักการสอน**. นครสวรรค์ : ศูนย์การศึกษาสำหรับครูทางวิทยุไปรษณีย์.
- สุรัช ขวัญเมือง. (2522). **วิธีสอนและการวัดผลคณิตศาสตร์ในชั้นประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : เทพนิมิตรการพิมพ์.
- เสริมศรี ลักษณ์ศิริ. (2540). **หลักการสอน**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และอเนกกุล กริแสง. (2522). **หลักเบื้องต้นของการวัดผลการศึกษา**. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมนึก กัททิชณี. (2546). **การวัดผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- ไสว พักขาว. (2544). **หลักการสอนสำหรับการเป็นครูมืออาชีพ**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายกันตชาติ เมธาโชติมณีกุล
วัน เดือน ปีเกิด	20 สิงหาคม 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดบุรีรัมย์
วุฒิการศึกษา	สำเร็จปริญญาโทคณะบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาเอกการบริหารทรัพยากรมนุษย์จากมหาลัศรีปทุม ปีการศึกษา 2552 สำเร็จปริญญาตรีคณะบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาเอกการจัดการทั่วไปจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ปีการศึกษา 2549 สำเร็จอนุปริญญาคณะพาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ, สาขาวิชาเอกการตลาดจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาคุสิตพัฒนชกการ ปีการศึกษา 2545
ตำแหน่งหน้าที่ การงานปัจจุบัน	หัวหน้าศูนย์วิจัย หัวหน้าศูนย์วิจัย และอาจารย์ประจำสาขาวิชาการตลาดของวิทยาลัยเทคโนโลยีอรรดิวิทย์พัฒนชกการ